

Planter

Tørkeperioder kan skabe optimale forhold for jordløsning og dræning af landbrugsarealer

Som landmand skal du være opmærksom på, at en tidlig og tør høst er det bedste udgangspunkt for en effektiv grubning af pakket landbrugsjord og af områder med vandstandsede lag. Læs her, hvad du skal gøre.

Viden om Opdateret 19. august 2020



Våde dyrkningsår efterlader ofte marker med betydelige køreskader, især efter gyllevogne og en våd høst af ikke mindst majs og kartofler.

Marker med pakningskader og pløjesåler, som er blevet stadigt stigende vanskeligere at færdes i, kan – hvis der opstår en tørkeperiode – løses ved grubning med et rigtig godt resultat.

En effektiv jordløsning betinger, at grubberen kan arbejde som en isbryder, hvor jorden brækker op i aggregater omkring grubbetænderne. Det kræver dog en meget tør jord, hvis grubningen skal have den optimale effekt. Grubning af våd jord har den modsatte virkning, idet jorden falder sammen og pakkes omkring grubbetænderne.

En grubber med smalle tænder er lettest at trække gennem jorden og løser opgaven med at få brækket jorden uden genpakning.

Sådan vurderer du behovet for jordløsning på din ejendom

På lerjorde med kraftig sprækkedannelse har udtørringen ofte gjort jordløsningsarbejdet. Tjek dybden af sprækkerne i marken med et jordspyd, -er sprækkerne så dybe, at spyddet går i til og med pløjedybde, er der oftest ikke behov for yderligere jordløsning, evt. kun af kørespor.

Ler- og sandjorder rammes 'lige hårdt' af jordpakning ved færdsel med tung trafik i en våd jord, dvs. pakningskaden er ca. den samme. Men hvor lerjorden lettere løses af planterødder, tørke og opfrysning, vedvarer pakningen på sandjorden, som derfor oftere har behov for jordløsning. Særligt på lave og finsand-dede jorde er det svært at opnå gode grubningsforhold.

Stive lerjorde er vanskelige, også grubningsmæssigt. De kapillære kræfter betyder, at de sjældent tørrer helt op – og lykkedes det at få dem udtørret, kan aggregaterne blive til "betonklodser", især hvor jordens humusindhold er lavt (<2 pct.). Et evt. vingeskær i bunden skal være smalt og have en flad vinkel, så det ikke løfter for meget. Hvis grubbetanden hiver knolde op og vender jord, skal man kun grubbe målrettet for at bryde et vandstandsede lag.

Stive lerjorde er vanskelige, også grubningsmæssigt. De kapillære kræfter betyder, at de sjældent tørrer helt op – og lykkedes det at få dem udtørret, kan aggregaterne blive til "betonklodser", især hvor jordens humusindhold er lavt (<2 pct.). Et evt. vingeskær i bunden skal være smalt og have en flad vinkel, så det ikke løfter for meget. Hvis grubbetanden hiver knolde op og vender jord, skal man kun grubbe målrettet for at bryde et vandstandsede lag.

Er der i jorden udfordringer med vandstandsede lag, som al-lag eller myremalm, som begge er pakkede, jernholdige og meget svært gennemtrængelige, skal der mekanisk jordløsning til for at bryde laget.

Dybden af grubningen afhænger af opgaven, dvs. så lidt som muligt, så meget som nødvendigt. Udfordringen kan være, at det kan være svært at finde dybden af det pakkede jordlag, hvis jorden er for hård pga. tørke. Det betyder, at grubningsdybden vælges ud fra erfaringerne.

Hvor det er en pløjesål, som skal løsnes, er den optimale arbejdsdybde lige under sålen, dvs. i omkring 35-40 cm's dybde. Hvor det er pakningsskader efter tung, våd færdsel, er pakningen ofte dybere, og der grubbes i ca. 50 cm dybde. Hvor der praktiseres pløjefri dyrkning og der er blevet en harvesål, skal der blot løsnes til lige under harvedybde. Grubbesåning af vinterraps er tilstrækkeligt. Grubberen skal kunne trækkes af normal traktorkapacitet.

Der grubbes i stubmarken, som herefter afventer såning, når det optimale tidspunkt nærmer sig eller når jordens vandindhold er tilstrækkeligt til at lave et godt såarbejde. Hvis der er udsigt til kraftige regnskyl, kan der laves en overfladisk harvning for at sikre en god opsugning af nedbøren, så der ikke sker tilslæmning af grubberenden.

Det er altid en god ide at stabilisere grubningen biologisk med effektive dybdegående (efter)afgrøder, som kan fastholde den vertikale struktur og transport. Vælg eksempelvis efterafgrødeblandinger, hvor pælerød-der fra olieræddike stabiliserer i dybden, mens græs og andre enkimbladede arter binder overjorden godt sammen. Alternativt etableres vintersæd, som i den lune jord kan nå en fin roddybde inden vinteren. Et grubbet jord bør som tommelfingerregel aldrig efterlades sort/uden afgrøder.

Tørkeperioder giver gode forhold til dræningsarbejdet i marken

Hvis en stor del af de vandlidende arealer ikke kan løses ved grubning og gode efterafgrøder, er der behov for dræning. Tørkeperioder giver gode forhold til dræningsarbejdet. Jo mere tør jorden er, når der drænes, jo mindre er risikoen for komplikationer såsom komprimering af jordstrukturen fra drænmaskinerne, og at vand og pladder løber ned i de åbne drænrender og slæber jordmateriale med ned og stopper drænrør og filtermateriale til. Undgå så vidt muligt åbne drænrender ved udsigt til kraftige nedbørshændelser, da det kan medføre tilslemning omkring drænrørene.

Tørkeperioder giver også gode muligheder for at finde drænrørs beliggenhed og -effektivitet ud fra drone-billeder eller ortofotos, på baggrund af dræningens effekt på afgrøderne.

Emneord

Dræning

Tørke

Sidst bekræftet/revideret: 19. august 2020

Vil du vide mere?



Annette Vibeke Vestergaard

Landskonsulent

SEGES

avv@seges.dk

+45 8740 5360

SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

